3. 4. 2006

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novela zákona o advokacii

Dnem 1. 4. 2006 vstupuje v účinnost novela zákona o advokacii (zákon č. 79/2006 Sb.), která přináší některé významné změny oproti dosavadní úpravě. Česká advokátní komora prostřednictvím médií upozorňuje veřejnost alespoň na některé z nich, zejména ty, které budou znamenat vyšší ochranu zájmů klientů a mají preventivní charakter.

Novela:

· umožní pozastavit výkon advokacie advokátovi, který se účelově vyhýbá kárnému řízení

· zjednoduší některá kárná řízení zavedením tzv. kárného příkazu

· upřesňuje podmínky, za nichž ČAK určuje advokáta bezplatně či za sníženou odměnu

· zavádí institut zaměstnaného advokáta

· umožní vykonávat advokacii též formou komanditní společnosti a společnosti s ručením omezeným (dosud to bylo možné jen formou sdružení či veřejné obchodní společnosti)

Proti účelovým průtahům

Novela zákona nově umožní pozastavit výkon advokacie advokátovi, který se účelově vyhýbá kárnému řízení.

Tuto novinku iniciovala ČAK na základě svých dosavadních zkušeností. Podle nich zhruba v 10 případech ročně (za rok při tom bývá v průměru podáno cca 140 – 150 kárných žalob) je projednávání věci ze strany kárně obviněného advokáta účelově protahováno (některé kauzy jsou i médiím dobře známy…), a to zejména proto, že dotyčnému hrozí ta nejpřísnější kárná opatření – vyškrtnutí ze seznamu advokátů nebo pozastavení výkonu advokacie. (A tyto nejtvrdší postihy hrozí za ta nejhorší provinění, jichž se mohou advokáti dopustit – např. zdržování výplaty či dokonce zpronevěra depozit, přeběhnutí k protistraně, úplná nečinnost po převzetí kauzy a další).

Podle nově platných předpisů, tedy i když kárně obviněný formálně splní podmínky pro odročení jednání – např. opakovaně předloží lékařské vysvědčení, že se nemůže zúčastnit, ale v celém kontextu věci je zřejmé, že se řízení vyhýbá a rozhodnutí oddaluje, bude moci kárný žalobce předložit představenstvu ČAK návrh, aby dotyčnému advokátovi pozastavilo výkon advokacie, a to za podmínky, že od zahájení kárného řízení uplynul více než jeden rok a během něho bylo nejméně třikrát odročeno z důvodů spočívajících na straně kárně obviněného advokáta.

Dosud takové preventivní opatření na ochranu potenciálních klientů stíhaného advokáta nebylo možné provést – po celou dobu kárného řízení mohl totiž advokát nadále vykonávat advokacii.

Další důvody pro pozastavení činnosti

Nově bude moci představenstvo ČAK, ještě před skončením kárného řízení, pozastavit výkon advokacie na návrh kárného žalobce i tehdy, když okolnosti budou nasvědčovat, že se advokát dopustil kárného provinění natolik závažného, že by dalším výkonem advokacie byla ohrožena důvěra v řádný výkon advokacie. Již v průběhu kárného řízení tak mohou být chráněni jeho potenciální klienti, jimž by se svým kárným stíháním jistě nechlubil.

Kárný příkaz

Novela zákona o advokacii významně ovlivní uplatňování kárné pravomoci České advokátní komory vůči jejím členům, povede ke zjednodušení kárného řízení a zvýšení odpovědnosti advokátů.

Každá kárná věc advokáta nebo advokátního koncipienta je projednávána v souladu s tradičními principy procesního práva demokratického státu. Jedním z takových principů je projednání věci během jednání před kárným senátem, tento princip vychází ze zásad ústnosti a bezprostřednosti kárného řízení.

V některých případech lze však bez větších pochybností usuzovat, že advokát či advokátní koncipient se dopustil kárného provinění již z důkazů, které byly opatřeny před nařízením jednání kárného senátu – např. i proto, že kárně obviněný svou vinu nepopírá. Vyskytne-li se taková situace v trestním řízení, má samosoudce právo nenařizovat hlavní líčení a rozhodnout ve věci takzvaně „od stolu“, vydáním trestního příkazu. V zájmu urychlení kárného řízení, jakož i zvýšení hospodárnosti, proto novela zákona o advokacii umožní, aby ve shora uvedených případech mohla být kárná věc analogicky též rozhodnuta kárným senátem bez nařízeného jednání, a to vydáním kárného příkazu (obdoba trestního příkazu). **Kárným příkazem budou moci být uložena jen mírnější kárná opatření - tj. napomenutí a pokuta, která ale v tomto případě může maximálně dosáhnout pouze desetinásobku minimální mzdy u advokáta a dvojnásobku minimální mzdy, jde-li o advokátního koncipienta.** V řádném kárném řízení však může pokuta advokáta dosáhnout až stonásobku minimální mzdy.

Kárný žalobce, kárně obviněný a zástupce kárně obviněného budou moci podat proti kárnému příkazu odpor. Stane-li se tak v zákonné lhůtě, dojde ke zrušení kárného příkazu a předseda kárného senátu bude povinen nařídit k projednání věci jednání. Zavedení kárného příkazu usnadní, zrychlí a také zlevní kárné řízení, aniž by účastníky vyloučilo z možnosti projednání kárné žaloby.

Formulář pro žadatele o bezplatnou právní pomoc

Změny přináší novela zákona o advokacii též do tzv. určovací agendy České advokátní komory. ČAK totiž může uložit advokátovi povinnost poskytnout právní pomoc bezplatně, pokud to příjmové poměry klienta odůvodňují.

Praxe ale ukázala, že je potřeba upřesnit, ve kterých případech a za jakých podmínek vzniká ČAK povinnost určit advokáta osobě, která se nemůže (z finančních důvodů ponejvíce) domoci právních služeb.

Nově tedy žadatel o bezplatnou právní pomoc bude muset vyplnit formulář s údaji o svých sociálních a majetkových poměrech, podobně jako při zajišťování právní pomoci v přeshraničních sporech v rámci EU.

Komora bude oprávněna zrušit rozhodnutí o poskytnutí právních služeb určeným advokátem bezplatně nebo za sníženou odměnu v případě, že zjistí, že poměry klienta to nadále neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly – pokud klient uvedl nesprávné údaje.

Nová úprava také vychází z principu, že pokud se jedná o určení advokáta pro zastupování v řízení, je potřeba nejprve vyčerpat prostředky, které poskytují příslušné procesní předpisy k ustanovení advokáta soudem, popř. jiným orgánem, a teprve poté, pokud není takový postup možný, vzniká žadateli oprávnění na určení advokáta Českou advokátní komorou.

Pokud je advokát určen k poskytnutí právních služeb bezplatně či za sníženou odměnu, znamená to pro něho často značné finanční náklady, které musí sám hradit (ČAK mu může poskytnout pouze minimální finanční příspěvek ze svého sociálního fondu). S ohledem na to by měla vyhláška ministerstva spravedlnosti stanovit, že pro takové případy budou advokáti Českou advokátní komorou určováni rovnoměrně, s ohledem na složitost věci a náklady, které jsou s poskytováním právních služeb spojeny.

Institut zaměstnaného advokáta

Dosavadní právní úprava umožňovala výkon advokacie pouze formou podnikání, a to se všemi riziky z toho vyplývajícími. Oproti jiným podnikatelům – např. těm, kteří podnikají na základě živnostenského oprávnění – však advokát musí v zájmu ochrany svých klientů dodržovat přísná pravidla a omezení stanovená normami profesionální etiky. Např. je mezi advokáty omezena možnost reklamy.

Z praxe však vyplynula potřeba umožnit, aby povolání advokáta bylo vykonáváno nejen formou podnikání, ale též v rámci pracovního poměru. Důvodem je především to, že řada osob, které úspěšně složily advokátní zkoušky, mohou být nepochybně na slovo vzatí právníci schopní poskytnout klientům kvalitní právní pomoc, avšak nejsou natolik podnikatelsky zdatní, případně je u nich dána jiná překážka (např. žena-advokátka po návratu z mateřské dovolené, začínající advokát, který nemá dostatek prostředků na vybavení kanceláře apod.), aby se osamostatnili a vykonávali advokacii samostatně.

Novela zákona o advokacii nyní říká, že advokát může advokacii vykonávat i v pracovním poměru k jinému advokátovi nebo obchodní společnosti, jejímž předmětem podnikání je výkon advokacie. Jedná se o úpravu, která v ČR sice nemá tradici, ale v zahraničí je institut zaměstnaného advokáta něčím velmi běžným (osvědčuje se ve Velké Británii, Francii, Rakousku, Dánsku, Německu, Španělsku, Portugalsku…). S výkonem advokacie v pracovním poměru počítá i právo Evropské unie. Zavedení institutu zaměstnaného advokáta umožní nově začínajícím advokátům vykonávat advokacii pod vedením zkušených advokátů a rozvíjet tak své znalosti a dovednosti pro případný další samostatný výkon advokacie.

Komanditní společnost a spol. s r.o.

Advokacie mohla být až dosud vykonávána společně jen formou sdružení podle občanského zákoníku – to není ale právnickou osobou – nebo formou veřejné obchodní společnosti, jejímiž společníky mohou být výlučně advokáti.

Praxe ukazuje, že takové omezení společného výkonu advokacie není účelné a stalo se omezujícím faktorem, čemuž nasvědčují i úpravy v jiných zemích. Novela zákona o advokacii nyní proto umožní společný výkon advokacie též formou komanditní společnosti a společnosti s ručením omezeným. Právní vztahy těchto společností se budou obecně řídit obchodním zákoníkem, v zájmu zajištění právní ochrany klientů však novela zavádí určité zvláštní podmínky právě pro tento výkon advokacie, aby odstranila obecnou nevýhodu omezeného ručení společnosti (upravuje např. povinnost pojištění společníků, minimální výši pojistného plnění z povinného pojištění pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou v souvislosti s výkonem advokacie, atd.)

Zdroj: ČAK

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Účinky rozhodnutí o úpadku v praxi
- Nezpůsobilý poddodavatel ve veřejné zakázce: kdy může zadavatel zůstat nečinný?
- Kdy se z nesplaceného úvěru stane trestný čin? Úvěrový podvod v praxi
- Lze sjednat kupní smlouvu s „utajenou“ kupní cenou?
- Pracovněprávní dokumenty a elektronický podpis – když certifikát vyprší dříve než archivační lhůta
- 10 otázek pro … Janu Andresovou
- Souhrn významných událostí ze světa práva
- Novela stavebního zákona: přehled změn a dopadů do praxe po dokončení legislativního procesu
- Nové nařízení EU o obalech a obalových odpadech: kdo všechno může být výrobcem?

- Energetická náročnost budovy jako cenotvorný faktor
- Okamžité zrušení pracovního poměru vs. výpověď podle ust. § 52 písm. g) zákoníku práce